

בעניין:

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697
ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא ו/או תומר נאור ו/או אריאל ברזילי
ו/או רחלי אל-שי ו/או אביתר אילון ו/או הידי נגב ו/או גילי גוטוירט
ו/או חן שופן
מרחי' יפו 208 ירושלים
ת.ד. 4207 ירושלים 91043
טל': 02-5000073; פקס: 02-5000076

העותרת

- נ ג ד -

1. היועץ המשפטי לממשלה – ד"ר אביחי מנדלבליט.
2. מ"מ מפכ"ל משטרת ישראל - ניצב מוטי כהן.
3. ממשלת ישראל.
4. שר הביטחון - מר בנימין גנץ.
5. שר החוץ - מר גבי אשכנזי.
6. שר האוצר - מר ישראל כץ.
7. שר המשפטים - מר אבי ניסנקורן.
8. שר הכלכלה - מר עמיר פרץ.
באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צאלח - א - דין 29 ירושלים.
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011
9. מבקר המדינה - מר מתניהו אנגלמן.
באמצעות יועמ"ש מבקר המדינה
רח' מבקר המדינה 2, ירושלים.
טל': 02-6665000; פקס: 02-6529322
10. כנסת ישראל.
באמצעות יועמ"ש כנסת
כנסת ישראל, קריית בן גוריון, ירושלים.
טל': 02-6408636; פקס: 02-6753495
11. ראש ממשלת ישראל - מר בנימין נתניהו.
12. מר נתן מילקובסקי.
13. מר דוד שימרון.
באמצעות משרד עו"ד שמרון, מולכו פרסקי ושו"ת
הגן הטכנולוגי, מנחת מלחה, בניין 1, ירושלים.
טל': 03-6853685; פקס: 03-6853853
14. מר מיכאל (מיקי) טוביה גנור.
באמצעות משרד עו"ד בועז בן צור - בן צור ושות'
מגדלי הארבעה (מגדל צפוני) רח' הארבעה 28, ת"א.
טל': 03-7155000; פקס: 03-7155001

המשיבים

תגובה מטעם העותרת

לנוכח החלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופט נ' סולברג) מיום 19.10.20, ולנוכח האמור בתגובת המשיבים 1-9 בתגובתם מיום 18.10.20, מתכבדת העותרת להגיש תגובה קצרה זו.

העותרת מתנגדת לטענת המשיבים כי עליה למצות הליכים מבראשית, ולאחר מכן להגיש עתירה חדשה בנוגע לסעד של פתיחה בחקירה פלילית, וזאת מן הטעם שסעד זה לא התייחר וכן לנוכח העובדה כי חלק הארי של התשתית העובדתית הרלוונטית לסעד זה לא השתנה ועומד בעתירה זו.

העותרת תציין כי מושכלות יסוד הן בבית משפט נכבד זה, כי במקרים בהם מתקבלת החלטה מינהלית במהלך ניהול ההליך בבית המשפט, ובוודאי מקום בו נוגעים הדברים לסעד אחד מתוך מספר סעדים, דרך המלך הראויה היא הגשת תגובה, השלמת טיעון, הודעת עדכון או עתירה מתוקנת המתייחסת לשינוי העובדתי.

כן תטען העותרת כי דרישת המשיבים לקיים מיצוי הליכים מחדש, ובוודאי לנוכח פניותיה המרובות של העותרת עובר להגשת עתירה זו, אינה מתיישבת עם תכליות מיצוי ההליכים במקרה דנן ודומה כי כל מטרתה היא גרירת רגליים, התשת העותרת והימנעות מדיון לגופו של עניין.

והכל כפי שיפורט להלן בתגובה זו.

א. רקע עובדתי בתמצית

1. כמפורט בהרחבה בעתירה, ביסודה עומדים שני מנועי אינטרסים רבי עוצמה וכסף, האחד מנוע האינטרסים שכונה בעתירה "פרשת הפלדות/המניות" - אשר המעורבים בפרשה זו גזרו "קופון" מעצם מכירת מוצרי פלדה לתיסנקרופ. ואילו מנוע האינטרסים השני כונה בעתירה "פרשת העמלות" - אשר בו גזרו המעורבים בפרשה "קופון" מהעמלות שהם קיבלו בעבור מכירת כלי השייט והצוללות לישראל.
2. כך, הוגשה ביום 16.6.2020 העתירה שבה כותרת, בה התבקשו שורה של סעדים, אשר נחלקו לשני ראשים מרכזיים: ראש ראשון, אשר בו תתמקד תגובה זו, המבקש כי בית המשפט הנכבד יורה על פתיחה בחקירה פלילית בגין פרשת המניות ופרשת הצוללות, וכן ראש המבקש כי בית המשפט הנכבד יורה על הקמתה של ועדה חקירה ממלכתית, ועדת חקירה ממשלתית או ועדת חקירה פרלמנטרית.
3. על פני למעלה ממאה עמודים פרשה העותרת באופן מפורט ומדוקדק את התשתית העובדתית הענפה העומדת בבסיס בקשתה זו כי בית המשפט יורה ליועץ המשפטי לממשלה על פתיחה בחקירה פלילית בפרשות האמורות - תשתית עובדתית זו עודנה עומדת ובוודאי לא השתנתה, אלא רק התחזקה לאחר הגשת העתירה.
4. כזכור, וכמפורט בהרחבה בפרק ה' לעתירה (והחל מעמוד 94), כבר מיום 22.11.2018 - ולמשך תקופה של למעלה משנה וחצי - פנתה העותרת אל המשיבים, ובפרט למשיב 1, בעניינים מושאי העתירה; ובבקשות שונות, ולרבות מספר פניות בהן בקשה באופן מפורש להיפגש עם המשיב 1 ולהביא בפניו את החומרים שאספה, ולרבות עשרות תצהירים אשר היו בידיה אז ובהם מידע

המצביע באופן חד משמעי – ולכל הפחות – על ראשית ראייה לביצוען של עבירות פליליות באופן המחייב פתיחה בחקירה פלילית.

5. רק מקץ למעלה משנה וחצי, כאשר ברקע הדברים סכנה ממשית של התיישנות, ולאור התעלמותו הבוטה והמפורשת של המשיב 1 ממספר חריג של פניות מצד העותרת, הוגשה עתירה זו.

6. והנה, גם לאחר שהוגשה עתירה זו, לא מצאו לכונן המשיב 1, נציגיו ובאי כוחו ליזום פגישה עם העותרת, לקבל ממנה את המידע שברשותה או לבחון את דבריה ואת הדברים שהובאו על ידה בעשרות התצהירים שאספה.

7. המשיבים "נזכרו" לשוחח עם העותרת ובאי כוחה אך ורק יממה בטרם היו אמורים להגיש תגובתם לעתירה, וזאת לאחר שהגישו בקשה למתן צו איסור פרסום, ובמהלך דיון שהתקיים בעניין ביום 15.10.2020.

8. אף לאחר שנדברו ביניהם תחת חסותו של בית המשפט הנכבד, לא הציעו המשיבים – אף לא ברמוז – כי תערך פגישה או כי יוצגו החומרים האמורים. תחת זאת, פנו הם לבאי כח המשיבים ביום חמישי 15.10.2020, בשעה 19:45 בערב, בבקשה לקבל ארכה קצרה נוספת בהגשת תגובתם, וזאת בטענה כי "טיוטת התגובה הועברה זה מכבר להערות הגורמים הרבים הנוגעים בדבר, ומצויה בשלב מתקדם בהשלמת קבלת ההערות והאישורים לתגובה".

9. העותרת ובאי כחה, אשר בילו את אותו היום במחיצת באי כח המשיבים בבית המשפט, הסכימו ללא היסוס, ומתוך קולגיאליות ושמירה על היחסים הטובים. מה רבה הייתה תדהמתם של באי כח העותרת, כאשר רבע שעה בלבד (!) לאחר שניתנה הסכמתם לבקשת ארכה זו, פורסמה בשלל ערוצי הטלוויזיה החלטתו המינהלית של המשיב 1 שלא לפתוח בחקירה, אשר פורסמה בתיאום מושלם עם פתיחת מהדורות החדשות בערוצי הטלוויזיה השונים. למותר לציין כי החלטה זו הועברה לידי העותרת על ידי כתבים שונים ולא על ידי באי כח המשיבים. לקרוא ולא להאמין.

10. הנה, משך קרוב לשנתיים נמנעו המשיב 1 ונציגיו ממתן כל מענה ענייני – מטוב ועד רע – לפניות העותרת, ואף נמנעו מלהשיב לשלל ניסיונותיה לתאם פגישה בה יועברו לידיהם החומרים שאספה העותרת והוצגו בעתירה זו, ואף חומרים נוספים. תחת זאת, בחרו המשיבים להתעלם, לבקש ארכות להגשת תגובתם, ולהתנהל מול העותרת דרך כלי התקשורת בחוסר תום לב משווע ותוך ניצול היחסים הקולגיאליים החמים שבין הצדדים.

11. ולבסוף, בחרו המשיבים להגיש ביום 18.10.2020 תגובה דלה ולאקונית הנעדרת כל התייחסות למכלול החומרים אשר הוצגו בפניהם. חמור מכך, הגדילו ועשו המשיבים כאשר על אף התנהלותם עובר להגשת עתירה זו, הודיעו כי לדידם על העותרת "למצות הליכים" פעם נוספת בטרם תוגש עתירה התוקפת את החלטתם המינהלית שלא לפתוח בחקירה. ממש כך. אותם משיבים אשר משך קרוב לשנתיים התעלמו משלל פניותיה של העותרת, מעוניינים כעת כי העותרת תשוב למצות הליכים כנגד החלטה מינהלית חדשה – אשר באה לעולם, יש להזכיר, משום העתירה שהגישה עותרת זו, ומשום שנאלץ היועץ המשפטי לממשלה להסביר מדוע לא יפתח בחקירה כמבוקש.

12. כך, ביום 19.10.2020 ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד (כבוד השופט נ' סולברג) בו נתבקשה העותרת להגיב על הטענה האמורה בתוך שבוע ימים, ומכאן תגובה זו.

ב. עמדת העותרת

13. העותרת דוחה את עמדת המשיבים 1-9 על פיה עתירה זו מיצתה את עצמה, ומבקשת לעמוד על עתירתה, לרבות הגשת תגובה, הודעת עדכון או השלמת טיעון, ובמידת הצורך ולפי הוראת בית המשפט הנכבד תיקון עתירה, וזאת מהטעמים הבאים.

14. ראשית לדברים יצוין, כי הסעד המבוקש על ידי העותרת בעתירה זו אינו "קבלת החלטה על ידי היועץ המשפטי לממשלה", אלא פתיחה בחקירה פלילית בפרשת המניות. מכאן, שהסעד המבוקש נותר בעינו. אשר על כן, טענותיה של העותרת, בגינן הוגשה עתירה זו – ולרבות התשתית העובדתית המונחת בבסיסן – עומדות בעינן, ואין בהחלטת המשיב 1 כדי לגרוע מטענות אלו.

15. לעותרת בוודאי עומדות תשובות לטענות המועלות בהחלטתו החדשה של המשיב 1, כאשר התשתית העובדתית להן נטועה ברובה בתשתית העובדתית הקיימת ממילא בהליך זה. תשובות אלה, והתשתית העובדתית בבסיסן, תוכל העותרת להביא בפני בית המשפט הנכבד כחלק מהליך זה, בין אם בדרך של תגובה, הודעות עדכון או השלמת טיעון, ובין אם – במידת הצורך וככל שיוורה לה בית המשפט הנכבד – בדרך של תיקון העתירה.

16. בהקשר זה, תטען העותרת כי הלכה מושרשת היא כי לא כל שינוי בתשתית העובדתית הנוגעת למחלוקת פלונית המובאת בפני בית המשפט הנכבד, ובכלל זאת החלטות מינהליות חדשות בעניין הנדון, משמעותו משיכת העתירה והגשתה מחדש.

17. לרשות בית המשפט הנכבד מגוון כלים הנועדו למקרים כדוגמת אלה, כגון האפשרות להורות על הגשת עתירה מתוקנת, הגשת הודעות עדכון, השלמות טיעונים, וכדומה. על הגשת כתבי טענות מתוקנים בהליכים מינהליים כתבה כב' השופטת דפנה ברק-ארז בספרה, משפט מינהלי, כי:

"ככלל, הגישה הנוהגת בפסיקה בעניין תיקונים של כתבי טענות בהליכים אזרחיים רגילים היא גישה נדיבה, ככל שהדבר נדרש לביטול השאלות השנויות במחלוקת בין הצדדים. גישה זו אומצה ויושמה גם בהליכים בבג"ץ, בשים לב לכך שהשיקולים התומכים בה יפים אף להליכים אלה. על כך ניתן להוסיף כי תיקון כתבי טענות יידרש ממילא כאשר הרשות מבקשת לעדכן את החלטותיה במהלך ניהולו של ההליך המשפטי, ואולי אף במענה לשאלות שהוצגו בו".
(דפנה ברק-ארז משפט מינהלי כרך ד – משפט מינהלי דיוני 453 (2016)).

18. אין הדברים זרים לעותרת, אשר מזה 30 שנים מנהלת הליכים בפני בית משפט זה, ואשר נתקלה פעמים רבות בהליך בו קיבלה הרשות החלטה מינהלית לאחר שהוגשה העתירה – ואשר נוגעת לנושא העתירה – ובית המשפט הורה להגיש הודעה מעדכנת, ובמספר פעמים אף לתקן את העתירה כך למשל בעתירת מתווה הגז בבג"ץ 4374/15 התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) נ' ראש ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 27.03.2016), וכן בעתירות נוספות דוגמת בג"ץ 6241/14 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בנבו, 05.05.2016); בג"ץ 5134/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' מועצת מקרקעי

ישראל (פורסם בנבו, 14.11.2016); בג"ץ 1879/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר האוצר (פורסם בנבו, 12.12.2017); בג"ץ 3837/15 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' רשות מקרקעי ישראל (פורסם בנבו, 16.08.2018) ובהליכים רבים נוספים.

19. פרקטיקה זו נוהגת אף בבתי המשפט לעניינים מינהליים, שם פעמים רבות מוסיף ההליך להתנהל לאחר שקיבלה הרשות החלטה מינהלית (ובפרט בהליכים הנוגעים לחוק חופש המידע), ומתוך תפיסה שלא להטיל נטל נוסף על העותר אשר כבר מיצה הליכים עובר להגשת העתירה, ובכדי לא להעמיס על בית המשפט הנכבד.

20. הנה, רק לאחרונה הורתה כב' הנשיאה לעותרת דכאן להגיש עתירה מתוקנת בבג"ץ 6061/19 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה, זאת לאחר שוועדת ההיתרים קיבלה החלטה מינהלית חדשה המשנה את החלטה המינהלית בגינה הוגשה העתירה המקורית.

21. יצוין, כי לו תתקבל בקשתם החריגה של המשיבים, יהא בכך משום מתן "פרס" להתנהלות בלתי ראויה, השומטת את הבסיס העומד תחת הרציונל של קיום מיצוי ההליכים עובר להגשת עתירה. לא ייתכן כי משיב לעתירה יתעלם משך שנה וחצי מפניות, ולאחר מכן יקבל החלטה מינהלית תחת חרבו המתנוססת של הליך משפטי, וכתוצאה מכך יישלח העותר המבקש לעמוד על עתירתו פעם נוספת אל חודשים ארוכים של גרירת רגליים והתחמקות ממתן מענה לגופו של עניין.

22. קבלת עמדה זו תייצר הלכה למעשה פרקטיקה על פיה במקרים בהם מתעלמת הרשות באופן מופגן מפניות האזרח, יהא עליו לגשת פעמיים לבית המשפט – בפעם הראשונה לשם קבלת החלטה – כל החלטה, ובפעם השנייה לשם תקיפה ההחלטה לגופה, וזאת כאשר התשתית העובדתית אינה משתנה, ותוך בזבוז בלתי נסבל של משאביו של בית משפט הנכבד.

23. זאת, חלף ניהול הליך מפוקח, בקבועי זמן ברורים, ומקום בו בלאו הכי כבר קיימת עתירה המבקשת את אותו הסעד בדיוק, ובפני בית המשפט פרושה מרבית התשתית העובדתית והמשפטית הרלוונטיות.

24. בהקשר זה, וכגורם נוסף, שלישי במספר, לדחיית בקשת המשיבים, תטען העותרת כי טענתם של המשיבים 1-9 לפיה עליה למצות הליכים בנוגע להחלטה של היועץ המשפטי לממשלה, טרם הגשת עתירה חדשה מנוגדת לתכליות של דרישת מיצוי ההליכים ואינה יכולה לעמוד במקרה דנן.

25. שהרי, התכלית ראשונה לדרישת מיצוי ההליכים היא ניסיון להביא את העותר ואת הרשות המינהלית לפתרון הסוגיה שבמחלוקת מחוץ לבית המשפט. ברם, במקרה דנן, מרבית טענותיה של העותרת מוכרות למשיבים, ומשקיבל המשיב 1 את החלטתו שלא לפתוח בחקירה פלילית בפרשת המניות, הרי שכבר בשלב זה ברור שהוא דוחה את טענות העותרת והמחלוקת אינה ניתנת ליישוב מחוץ לכותלי בית המשפט. נהפוך הוא, קבלת עמדתם של המשיבים תוביל לניהול מספר הליכים במקום הליך אחד ויחיד, באופן שחותר תחת תכלית זו.

26. תכלית נוספת לדרישת מיצוי ההליכים היא כי על הרשות המינהלית לקבל הזדמנות לפעול על דעת עצמה בטרם תופעל עליה ביקורת שיפוטית, מתוך עקרון כיבוד הרשויות. אלא, שבמקרה דנן, מוצא כבר הליכים וניתנה למשיב 1 הזדמנות לפתוח בחקירה על דעת עצמו, מבלי התערבותו של בית המשפט – והלה בחר שלא לעשות כן על אף פניותיה הרבות של העותרת, ולאחר שהובאו

בפניו החומרים שאספה והגישה במסגרת העתירה. על כן, דרישה למיצוי נוסף אינה מגשימה תכלית זו, שכן מיצוי הליכים מהותי ופנייה כנה למשיב 1, על מנת שיפעל על דעת עצמו, כבר התרחש עובר להגשת עתירה זו.

27. תכלית נוספת ואחרונה היא מיקוד המחלוקת וצמצום גבולותיה בטרם יפנו הצדדים לבית המשפט. אמנם, משנוספו עובדות לתשתית העובדתית, יש מקום לשוב ולמקד את טענות הצדדים, אך תכלית זו יכולה, ובנסיבות העניין – צריכה – להיות מושגת על ידי הגשת הודעת עדכון על ידי העותרת או לחלופין הגשת עתירה מתוקנת, וזאת מבלי לכלול את משאבי בית המשפט הנכבד ואף את משאביה של העותרת – בהגשת עתירה נוספת.

28. ולעניין זה יצוין, כי מקום בו תמשיך להתנהל העתירה דן על ראשיה הנוספים, ובוודאי שעה שעיקרי התשתית העובדתית עומדים נטועים גם בשעה זו, לא מן המופרך להניח כי ככל שתוגש עתירה נוספת התוקפת את החלטתו החדשה של היועץ המשפטי לממשלה שלא לפתוח בחקירה פלילית – הרי שתאוחד ביחד עם העתירה דנו, שכן לשתיהן תעמוד תשתית עובדתית ומשפטית דומה ואף זהה בחלקה. על כן, גם מטעמי יעילות דיונית – אין מקום להגשת עתירה נוספת.

29. הנה, דומה כי התכלית היחידה העומדת בבסיס הדרישה למיצוי הליכים נוסף אל מול המשיב 1 היא אך ורק התשת העותרת, גרירת רגליים וניסיון למשוך זמן.

30. ולעניין זה, לא למותר לציין שלשיטת העותרת מירוך ההתיישנות קרוב לסיומו (ולשיטת המשיב 1 כעולה מהחלטתו היא שמירוך ההתיישנות כבר הסתיים בקשר עם העבירות שנבחנו בידיו) – כך שההשלכות של הגשת עתירה חדשה כעת נושאת משמעות לא ברורה ביחס לסוגיה משמעותית זו, וגם מטעם זה – יש להמשיך את בירור העניין במסגרת העתירה שבכותרת.

31. לאור כל האמור, ובכלל זאת משום שהסעד המבוקש בעתירה לא התייתר, התשתית העובדתית לא השתנתה באופן מהותי, ולא נדרש מיצוי הליכים מחודש, העותרת אינה רואה מניעה לדון בעתירה זו לאחר התיקונים המחייבים ולאור התשתית העובדתית שנפרשה בעתירה.

32. בטרם סיום, ובמלוא הכבוד הראוי, לא תוכל העותרת שלא לציין את תחושתה הקשה, הלא נעימה, שמא ייעודה המרכזי של בקשה זו כל מהותה היא לנסות ולמשוך זמן נוסף, לגרור רגליים בטרם יאלצו להשיב לטענותיה של העותרת בפני בית המשפט הנכבד, ובפרט להתמודד עם התצהירים והמידע הנמצא ברשותה.

33. תחושה קשה זו אך התחזקה, כאמור, לנוכח התנהלותו של המשיב 1 עובר להגשת העתירה ואף לאחריה. העותרת תבקש מבית המשפט לעצור התנהלות זו, ולאפשר לעותרת לנהל את ההליך בצורה ראויה בפני בית המשפט הנכבד, ומבלי להיזקק לחודשים ארוכים של ניסיונות עקרים לפנות אל המשיב 1 ולנסות לשטוח בפניו את השגותיה לשווא.

34. אשר על כן, ולאור האמור לעיל, תבקש העותרת לעמוד על עתירתה זו אף בהקשר לסעדים המבוקשים בנוגע לפתיחה בחקירה. העותרת תבקש להשיב לאמור בתגובת המשיבים – ובהחלטת המשיב 1 המצורפת אליה – בדרך שיוורה לה בית המשפט הנכבד, בין אם בדרך של הודעת עדכון, ובין אם בהשלמת טיעון, בין אם בתגובה, בין אם על ידי תיקון העתירה כך שתכלול התייחסות גם להתפתחות מאוחרת זו.

35. מן הדין ומן הצדק להיענות לבקשה זו, ולאפשר לעותרת לממש את זכותה לטעון בפני בית משפט נכבד זה.

נ/אריאל ברזילי, עו"ד

תומר נאור, עו"ד

נ/ד"ר אליעד שרגא, עו"ד

ב"כ העותרת

היום, יום שני, 26.10.2020 ה' חשוון התשפ"א, בירושלים